

685/Sans.

UG/6th Sem/SANS-H-CC-T-14/22

U.G. 6th Semester Examination - 2022

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANS-H-CC-T-14

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. Answer any **ten** questions of the following in Sanskrit Language in Devanāgarī Scripts :

2×10=20

निम्नोक्तेषु **दश** प्रश्नान् सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेहि :

- श्रीमद्भगवद्गीतायाः प्रथमोऽध्यायः केन नाम्ना विभूषितः? अध्यायेऽस्मिन् प्रथमश्लोकस्य वक्ता कः?
- ‘क्लैव्यं’ शब्देन किं बोध्यते? कमुद्दिश्य पदोऽयं प्रयुक्तः?
- “नियतं कुरु कर्म” अत्र नियतकर्मणः का संज्ञा?
- किमर्थं अर्जुनः पूर्वजन्मनः कथां स्मर्तुं न पारयति?
- श्रीमद्भगवद्गीतायां आसनोपवेशनविषये को नियमः प्रदत्तः?
- प्रकृतिः कति भागेन विभक्ता? तेषां नामानि उल्लेखनीयानि?

[Turn Over]

g) शून्यस्थानं पूरणीयम्:

यत् करोषि _____

यज्जुहोषि _____ यत्।

h) श्रीमद्भगवद्गीतानुसारेण कस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता?

i) पुरुषः कथं निर्वेदं प्राप्तोनि?

j) पुरुषस्य चित्तं केन हतं भवति?

k) पुरुषः केन प्रयुक्तो भूत्वा पापमाचरति?

l) ज्ञानं केन आवृतं भवति?

m) शून्यस्थानं पूरणीयम् :

धूमेनाव्रियते _____ यथादर्शा _____ च।

n) श्रीमद्भगवद्गीतायां कति अध्यायाः सन्ति? तेषु चतुर्थाध्यायस्य नाम किम्?

o) योगी कस्मिन् देशे कथम् स्वीयमासनं स्थापयति?

2. Answer any **four** of the following : 5×4=20

अधोदृतेषु प्रश्नेषु यथेच्छं **चत्वारः** समाधेयाः :

a) Translate into Bengali or English :

i) ये यथा मां प्रपद्यन्ते तांस्तथैव भजाम्यहम्

मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः

OR

ii) नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ज्यकर्मणः।

शरीरयात्रापि च ते न प्रसिध्येदकर्मणः॥

685/Sans.

[2]

b) Write short notes on any **two** of the following : $2\frac{1}{2} \times 2 = 5$

i) तृष्णासङ्गसमुद्भवम्

ii) त्रैगुण्यम्

iii) पञ्चकर्मेन्द्रियः

iv) संयतेन्द्रियः

v) निष्कामकर्मयोगी

c) किमर्थं कुरुक्षेत्रं धर्मक्षेत्रं इति नाम्ना अभिहितम्?

d) योगसाधनविषये कीदृशमाचरणं पालनीयम्?

e) “अद्वेषा सर्वभूतानां मैत्रः” — अत्र सर्वभूतानां मैत्रः इति पदेन किं कथ्यते?

f) सत्त्वगुणस्य व्याख्या कार्या।

g) श्रीमद्भगवद्गीतायां कतिविधाः अध्यायाः सन्ति? तेषां नामानि उल्लिख्यन्ताम्।

3. Answer any **two** of the following questions.

One must be written in Sanskrit Language with Devanāgarī Script : $10 \times 2 = 20$

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयमुत्तरता तयोरेकमवश्यं संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च लेख्यम् :

a) त्रिगुणबन्धनविषये श्रीमद्भगवद्गीतायां कीदृशी आलोचना विद्यते? तद् विशदी क्रियताम्।

b) का नाम उपनिषद्? उपनिषद् शब्दस्य प्रकृतिप्रत्ययगता व्युत्पत्तिः का? कथं अष्टादशाध्यायात्मिका गीता उपनिषद् नाम्ना अभिहिता विशदी व्याख्या क्रियताम्।

c) श्रीमद्भगवद्गीतायां द्वितीयोऽध्याये ‘स्थितप्रज्ञस्य’ यत् लक्षणं कृतम् तत् स्पष्टी क्रियताम्।

d) Explain in Sanskrit in Devanāgarī Script:

यानेव हत्वा न जिजीविषाय

स्तेऽवस्थिताः प्रमुखे धार्तराष्ट्रः

OR

कर्मण्येबाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन

मा कर्मफलहेतुर्भूमा ते सज्जोऽस्त्वकर्मणि।।